

Теоретичні моделі соціальної роботи з групою

Лекція 5

План

1. Класифікація групової роботи.
2. Моделі соціальної групової роботи.
3. Відмінність роботи в групі соціальних працівників та психотерапевтів.

Перша класифікація групової роботи

Динаміка розвитку соціальної групової роботи не дає можливості провести об'ємну класифікацію використовуваних підходів.

Групи
дозвілля

Соціальні
групи

Терапевтичні
групи

Перша класифікація соціальної групової роботи була запропонована в 1960-ті рр. **Дж. Клейном.**

Його класифікація заснована на систематизації реальних напрямків групової роботи.

Освітні групи:

професійної
орієнтації;

сімейної
освіти;

вільного
вибору

Моделі соціальної групової роботи

Характеристика	Модель соціальних цілей	Клінічна модель	Модель взаємодій
Тип сервісу	Соціалізація і споживання	Інтеграція та адаптація	Адаптація, соціалізація, інтеграція, споживання
Роль соціального працівника	Помічник	Агент взаємодії	Посередник
Образ члена групи	Учасник, громадянин, обурений, керівник	Девиант, представник будь-якої або малої групи	"Я" і "Інша Я"
Тип діяльності	Широкий набір діяльностей і завдань, в тому числі робота в мікросоціумі	Використання директивних і недирективних засобів впливу, у тому числі додаткових засобів групи	Заручини членів групи і процесам інтерперсональних відносин
Необхідні вміння	Програмування	Інтервенції в груповому процесі, досягнення специфічних цілей	Категоризація і діалог
Теоретична база	Еклектична теоретична база	Соціальна рольова теорія, соціобіхевіоральна теорія, егопсихологія, групова динаміка	Системна теорія і теорія
Мета групи	Соціальна свідомість і соціальна відповідальність	Лікування соціальної дисфункції і специфічних поведінкових взаємодій	Досягнення обопільної допомоги системи; початкові, але специфічні цілі

Модель соціальних цілей - традиційна парадигма діяльності, затверджена практиці добровільних помічників

Модель взаємодії (взаємодопомоги) - складається з елементів взаємної допомоги, що надається членами групи в процесі групової динаміки

Клінічна модель - певний технологічний підхід, що включає в себе: контракт, план лікування, формування групи, розвиток групи, оцінку, завершення

Групи відновлення

Дані групи організуються в мікросоціумі (ком'юніті), у місцях проживання клієнтів. **Основна мета створення груп** - спільне раціональне проведення вільного часу. В основі групової динаміки лежить спонтанна активність групи, добровільне прилучення членів групи до різних видів кімнатних ігор та обговоренню інформаційних тем (політика, економіка, культура тощо).

Групи відновлення умінь

Основна мета даних груп - допомогти клієнту придбати або відновити втрачені вміння. Такого роду групи мають досить широкий спектр форм діяльності: від різних спортивних ігор, таких як баскетбол, теніс і т.п., до занять естетичної прикладної спрямованості (гончарство, кераміка та ін.).

Освітні групи

Соціальна **робота** в освітніх групах **будується** на основі взаємоспрямованих інтересів клієнтів до тієї чи іншої проблеми. Як правило, ці проблеми фокусуються навколо реальних потреб окремих індивідів або їх сім'ї. Робота будується на основі соціальних запитів клієнтів, наприклад таких, як правильна організація сімейного бюджету, виховання дітей або питання внутрішньої і зовнішньої політики.

Посередництво

В основі даного виду роботи лежать теорія соціальних систем, групова теорія і теорія малих груп, фокус на індивідуумі у взаємодії з групою. Процес допомоги включає настрій, приготування соціального працівника до зустрічі з клієнтом в групі, переходи від стадії до стадії, закінчення.

Цілі - гармонізація потреб особистості і суспільства. Соціальний працівник, виступаючи в ролі посередника і натхненника, допомагає клієнту домогтися того, чого він потребує, через лікувальні можливості групового процесу. У ході групової взаємодії прояснюються істинні мотиви / проблеми клієнта. Метод спрямований на надання практичної допомоги в подоланні несприятливого середовища.

Групи самодопомоги

Створюються для взаємної підтримки їхніх членів.

Соціальний працівник, організовуючи процес, передає свої функції групі. Учасник групи презентує свою проблему; знаходячи підтримку, допомагає собі раціонально усвідомити її сутність. Таким чином, в процесі групової роботи проблема клієнта знімається. Дослідники (Дрейкфорд) виділяють п'ять критеріїв стресу, на основі яких відбувається об'єднання клієнтів у групи самодопомоги:

- 1) відповідальність;
- 2) стандарти;
- 3) конфесія;
- 4) непрофесіоналізм;
- 5) програма дій.

Терапевтичні групи

Мета групової терапії:

- 1) допомога у розвитку інтерперсональних умінь;
- 2) розвиток основних етапів особистісного зростання;
- 3) допомога у корекції хронічних проблем зі здоров'ям;
- 4) прояснення проблеми індивідуальних відмінностей.

Порівняльна характеристика роботи в групах психотерапевтів і соціальних працівників

Критерій порівняння	Психотерапевтична робота	Соціальна групова робота
Напрямок допомоги	Групова робота є методом роботи з клієнтами в групах	
	Динаміка групи виступає як лікувальний засіб	Динаміка групи виступає в якості соціальної форми, де основними підходами можуть бути: <ul style="list-style-type: none"> - Терапія в групі; - Терапія групи; - Терапія за допомогою групи; - Поєднання зазначених підходів
Мета	Подолання неконструктивною фіксації на хворобливому стані	Полегшення комунікації та зняття бар'єрів соціальної ізоляції, вирішення проблем з соціальним оточенням
Ролі в процесі групової роботи	Центральною фігурою є терапевт, який виступає в батьківсько-материнських ролях	Керівник може грати як центральну, так і допоміжну роль
Напрямок діяльності	У аспектах соціальної групової та психотерапевтичної роботи, де розглядають різні типи і види груп, кінцевою метою групової діяльності є ефективно особистісне та групове функціонування в громаді і соціумі. Таким чином, групова терапія в соціальній роботі розкривається як навчальна діяльність з придбання соціально необхідних навичок і вмінь	

Питання на семінарське заняття:

Теоретичні питання:

1. Способи психологічного впливу в соціальній роботі: навіювання, переконання, вербальні та невербальні способи.
2. Вимоги до джерел і змісту переконливого впливу.
3. Що таке і як використовується ефект «бумеранга».

Творче завдання:

Зробити презентацію на тему «Вдалий досвід групової соціальної роботи, відомий на весь світ» та захистити її.

